

ΝΟΥΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΩΝ
ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2023

 ΟΜΙΛΟΣ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ		
	ΜΑΘΗΜΑ	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ	
	ΤΑΞΗ	Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ	
	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	09/04/2023	ΔΙΑΡΚΕΙΑ

A. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

A1.α.

1. **Σ** «Ὁ δὲ λέγων ἢ μήπω τοῦ φιλοσοφεῖν ὑπάρχειν ὥραν ἢ παρεληλυθέναι τὴν ὥραν, ὁμοίος ἐστὶν τῷ λέγοντι πρὸς εὐδαιμονίαν ἢ μήπω παρεῖναι τὴν ὥραν ἢ μηκέτι εἶναι»
2. **Λ** «Ὡστε φιλοσοφητέον καὶ νέω καὶ γέροντι»
3. **Σ** «ἀπούσης δὲ πάντα πράττομεν εἰς τὸ ταύτην ἔχειν.»

A1.β.

Ἡ ενασχόληση με τὴ φιλοσοφία θα βοηθήσει τὸ γέρο νὰ μένει, κι ὅταν γερνᾶ, νέος χάρη στα ὁμορφα πράγματα, καθὼς με χαρὰ θα ανατρέχει στα περασμένα και τὸν ἄλλο (τὸν νέο) γιὰ νὰ ἴναι και ὡς νέος συνάμα γέροντας, καθὼς δὲν θα τὸν κυριεύει φόβος γιὰ τὰ μελλούμενα.

B1.α.

Ὁ Πλάτωνας ταυτίζει τὸ ἀληθινὰ ὑπαρκτὸ με τὸ Ἀγαθὸ, ἀκριβέστερα με τὴν ἰδέα τοῦ Ἀγαθοῦ, δηλαδὴ τὴν ὑψιστὴ γνώση. Δὲ δίνει μιὰ σαφὴ ἐρμηνεία γιὰ τὸν ὄρο «ἀγαθὸ», που εἶναι ἀπὸ τοὺς βασικότερους στὸ φιλοσοφικὸ τοῦ σύστημα, παρὰ ἀρκεῖται σε ὀρισμένους ὑπαινιγμούς. «Ἀγαθὸν» πάντως εἶναι:

α) τὸ «εἶναι» και ὅ,τι διατηρεῖ τὸ «εἶναι», β) ἡ τάξη, ὁ κόσμος και ἡ ἐνότητα που διαπερνᾶ και συνέχει τὴν πολλαπλότητα, γ) ὅ,τι παρέχει τὴν ἀλήθεια και τὴν ἐπιστήμη. Ἡ ἐκφραση «αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν» φαίνεται νὰ δηλώνει τὴν ὑψιστὴ ἀρχὴ και τὴν πηγὴ τοῦ ὄντος και τῆς γνώσης. Πάντως, ἤδη στὴν ἀρχαιότητα τὸ «Πλάτωνος ἀγαθὸν» ἦταν παροιμιακὴ ἐκφραση γιὰ κάτι τὸ ἀσαφές και σκοτεινὸ.

B1.β.

Ὁ Πλάτωνας, γιὰ νὰ χαρακτηρίσει τὸ ἀγαθὸ, τὴν προσέγγισή του και τὴν πορεία πρὸς αὐτὸ, χρησιμοποιεῖ τὶς ἐξῆς λέξεις-φράσεις: «μέγιστον μάθημα», «ἀναβῆναι», «ἀνάβασιν», «ἀναβάντες», «ἀφικέσθαι», «ἰδεῖν», «ἰκανῶς ἴδωσι». Συγκεκριμένα, τὸ ἀγαθὸ εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἀξία («μέγιστον μάθημα»), ἀφοῦ αὐτὸ πρέπει νὰ

κατακτήσουν όλοι οι άνθρωποι και κυρίως όσοι πρόκειται να αναλάβουν τη διοίκηση της πολιτείας. Έπειτα, το αγαθό μπορεί να το προσεγγίσουν και να το θεαθούν («άφικέσθαι», «ἰδεῖν») όχι βέβαια με τις αισθήσεις, αλλά με την καθαρή νόηση («ἰκανῶς ἴδωσι»), με την παιδεία μόνον οι άνθρωποι που είναι εξαιρετικά προικισμένοι από τη φύση τους («τάς βελτίστας φύσεις») και γι' αυτό έχουν επιλεγεί με κριτήρια την καλή σωματική τους διάπλαση και την οξύνοια. Τέλος, για την κατάκτησή του οι εξαιρετικές φύσεις πρέπει να δώσουν έναν προσωπικό αγώνα, να διανύσουν μια δύσκολη και κοπιώδη πνευματική και ηθική πορεία μέσω της παιδείας, που θα τους οδηγήσει σε ένα υψηλότερο πνευματικό και ηθικό επίπεδο («ἀναβῆναι», «ἀνάβασιν», «ἀναβάντες»). Το ουσιαστικό «ἀνάβασιν», όπως και το αντίστοιχο ρήμα, χρησιμοποιείται συμβολικά από τον Πλάτωνα, για να δείξει την πορεία του ανθρώπου προς τη γνώση και την προσέγγιση (θέαση) του Αγαθού. Πρόκειται για μια πορεία ανηφορική· απαιτεί χρόνο και μόχθο. Αντιστοίχως μακρόχρονη και κοπιώδης περιγράφεται στην Πολιτεία η εκπαίδευση των ἐν παιδείᾳ πολιτῶν και μελλοντικῶν φυλάκων. Μόνο αυτοί, αφού λάβουν ορθή την ορθή αγωγή, μπορούν αρχικά να γίνουν φύλακες-επίκουροι, επωμιζόμενοι στρατιωτικά και διοικητικά καθήκοντα και γενικότερα με το να είναι αφοσιωμένοι στην υπηρεσία του κράτους· όσοι από τους φύλακες -επικούρους υποστούν με επιτυχία τις κρίσεις που έχουν καθορισθεί, θα προαχθούν μετά τα 50 ἔτη τους σε φύλακες-παντελείς, δηλαδή σε φύλακες-άρχοντες (βασιλείς).

Από τα παραπάνω φαίνεται ότι η αναζήτηση του Αγαθού από τον φιλόσοφο, δηλαδή η πορεία του προς την αληθινή γνώση, απαιτεί τη θυσία της καθαρά θεωρητικής ζωής προς όφελος του πολιτικού αγαθού. Ο φιλόσοφος οφείλει να γίνει πολιτικός· ακόμη κι αν δεν έχει τη διάθεση να εξουσιάζει. Ως γνώστης του δικαίου και του αγαθού, έχει χρέος απέναντι στην πολιτεία, που του παρείχε την κατάλληλη παιδεία να κατέβει στο σπήλαιο.

B2.

1γ-2β-3γ-4β-5β

B3.α.

1-Z, 2-E, 3-A, 4-H, 5-B, 6-Γ, το Δ περισσεύει

B3.β. Π.χ. **προσέλευση** «Ανακοινώθηκε η ώρα προσέλευσης των υποψηφίων στα εξεταστικά κέντρα.» **αρχηγία** «Η ανάθεση της αρχηγίας στο παιχνίδι προβλημάτισε τον προπονητή.»

B4. ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Προσεγγίζοντας τα δύο αποσπάσματα ολιστικά, διαπιστώνουμε ότι αμφότερα εξετάζουν τον θέμα του θεωρητικού βίου των ορθά πεπαιδευμένων και την απροθυμία τους να ασχοληθούν με την πολιτική ζωή.

Αρχικά, στο πρωτότυπο κείμενο, ο Πλάτωνας με τη φράση «ὁ νῦν ἐπιτρέπεται» αναφέρεται στην προσκόλληση των πεπαιδευμένων στις πνευματικές αναζητήσεις και στον θεωρητικό βίο («Τὸ αὐτοῦ καταμένειν»), στην απροθυμία τους να εκπληρώσουν το χρέος της διακυβέρνησης της πόλης και της αφύπνισης των δεσμοτῶν («μὴ ἐθέλειν πάλιν καταβαίνειν παρ' ἐκείνους τοὺς δεσμώτας»). Επίσης με τη φράση αυτή επισημαίνει την απροθυμία τους τόσο να αφουγκραστούν τα προβλήματα του λαού συμβάλλοντας στην επίλυσή τους, όσο και να απολαύσουν την ηθική ικανοποίηση που συνεπάγεται η συμμετοχή σε δημόσια αξιώματα (μηδὲ μετέχεινσπουδαιότεραι).

Εύλογα, οι πεπαιδευμένοι (οι φιλόσοφοι) αποφεύγουν την ενασχόληση με την ενεργό πολιτική, γιατί η θέαση του αγαθού, ο πνευματικός βίος προσφέρει ψυχική αγαλλίαση και ευδαιμονία, ενώ η κάθοδος στο σπήλαιο, η φροντίδα για την επίλυση των καθημερινών προβλημάτων των δεσμοτῶν προϋποθέτει μόχθο, θυσία, και κόπο.

Με ανάλογο τρόπο περιγράφει ο Αριστοτέλης τη μακαριότητα του θεωρητικού βίου των φιλοσόφων. Η ευδαιμονία είναι ενέργεια που σχετίζεται με τις πνευματικές αναζητήσεις («Αν, τώρα, η ευδαιμονία είναι ενέργεια ...το έχουμε ήδη πει»), οι οποίες είναι σημαντικότερες από κάθε άλλη ενασχόληση, αφού αφορούν το σημαντικότερο ὄργανο του ανθρώπου τον νου («Πρώτον, γιατί η ενέργειαμπορούμε να γνωρίσουμε.») Ακόμα, προσθέτει ότι η ενασχόληση με τη φιλοσοφία και γενικότερα με το πνεύμα συνεπάγεται ευχαρίστηση αυθεντική που έχει διάρκεια στον χρόνο («Δεύτερον, γιατί είναι η πιο συνεχής...επιδιώκουν»). Τέλος, αναφέρει πως οι νοητικές διεργασίες προσφέρουν ψυχική πληρότητα και αυτάρκεια («Η λεγόμενη, επίσης...αυταρκέστατος»).

Ωστόσο, από τη μελέτη των δύο αποσπασμάτων, είναι αναγκαίο οι πεπαιδευμένοι να παραμερίσουν το προσωπικό τους συμφέρον και να προωθήσουν το καλό ολόκληρης της πόλης επιτελώντας το έργο της διακυβέρνησης και της αφύπνισης των δεσμοτῶν («μὴ ἐπιτρέπειν αὐτοῖς ὁ νῦν ἐπιτρέπεται»).

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ1.

Και αν τα κατορθώναμε όλα αυτά, ή τουλάχιστον τα περισσότερα, τότε είχαμε σκοπό να επιτεθούμε εναντίον της Πελοποννήσου, μεταφέροντας από εκεί όλες τις ελληνικές δυνάμεις που θα είχαν προστεθεί (στις δικές μας), στρατολογώντας πολλούς μισθοφόρους, Ίβηρες και άλλους, όσοι θεωρούνται από τους εκεί βαρβάρους οι καλύτεροι πολεμιστές, και ναυπηγώντας, εκτός από τα δικά μας, πολυάριθμα πολεμικά, αφού η Ιταλία έχει άφθονη ξυλεία. Με αυτά θα είχαμε αποκλείσει την Πελοπόννησο από παντού και ταυτόχρονα θα κάναμε επιθέσεις με το πεζικό εναντίον των πολιτειών, είτε για να τις κυριέψουμε με έφοδο, είτε για να τις αποκλείσουμε με τείχος, κι έτσι εύκολα να κατακτήσουμε την Πελοπόννησο. Μετά θα κυριαρχούσαμε σ' ολόκληρο τον ελληνικό κόσμο.

Γ2.

Ο Αλκιβιάδης για να πείσει τους Λακεδαιμόνιους να αποστείλουν άμεσα βοήθεια στη Σικελία προβάλλει τα εξής επιχειρήματα :

- Χωρίς την βοήθειά τους η κατάσταση στη Σικελία θα παραμείνει δύσκολη και η Σικελία δεν θα σωθεί και θα περάσει στην επιρροή των Αθηναίων
- Οι Σικελιώτες μπορεί να είναι πιο άπειροι στα πολεμικά από τους Αθηναίους, όμως εάν συνασπίσουν τις δυνάμεις τους μπορούν να αντιμετωπίσουν την αθηναϊκή δύναμη και να νικήσουν
- οι Συρακούσιοι έχουν υποστεί ήττα με όλες τις δυνάμεις τους και είναι αποκλεισμένοι από το Αθηναϊκό ναυτικό. Συνεπώς είναι βέβαιο ότι μόνοι τους δεν θα μπορέσουν να αντισταθούν στην Αθηναϊκή δύναμη με αποτέλεσμα ο κίνδυνος πολύ σύντομα να βαρύνει τους Λακεδαιμόνιους
-

Γ3.

- α) ■ αὔται
- πολὺς
- κομιεῖν
- προσγενοῦ
- Ἑλλησι(ν)

- β) ■ νηί
- ἀντίσχοι / ἀντισχέτω
- εἴληπται
- πᾶσαν

Γ4.

α) δύναμιν : αντικείμενο στη μετοχή κομίσαντες

τάκεϊ : υποκείμενο του ρήματος περιέσται (αττική σύνταξη)

ἀπειρότεροι : κατηγορούμενο του υποκειμένου Σικελιῶται μέσω του συνδετικού ρήματος εἰσιν

ἄθροοι : επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου

ἡ πᾶσα : ομοιόπτωτος ονοματικός επιθετικός προσδιορισμός στο Σικελία

β) Ἀλκιβιάδης παρήνει Λακεδαιμονίοις ὡς δέ, εἰ μὴ βοηθήσοιεν οὐ περιέσοιτο τάκεϊ, μαθεῖν ἤδη

Ἡ κύρια πρόταση επιθυμίας έγινε τελικό απαρέμφατο. Οι δύο δευτερεύουσες προτάσεις (η ειδική και η υποθετική) παρέμειναν δευτερεύουσες του ίδιου είδους, σημειώθηκαν αλλαγές στο ρηματικό πρόσωπο (γ' προσ.) και στην έγκλισή τους (μετατράπηκε η εκφορά τους σε ευκτική πλάγιου λόγου), καθώς δόθηκε εξάρτηση από ιστορικό χρόνο παρήνει